

Factors Related to Alcohol Drinking Among Female Vocational Students in Ubon Ratchathani Province

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษาหญิง
จังหวัดอุบลราชธานี

Chatchai	Pimathai*	ฉัตรชัย	พิมathy*
Sujitra	Krittiyawan**	สุจิตรา	กฤติยาวรรณ**
Pornnapa	Homsin***	พรนภา	หอมสินธุ์***

Abstract

Alcohol drinking in adolescents is a significant social and health problem found both in Thai society and globally. This descriptive correlational research aimed to study the rate of alcohol drinking, and the factors related to alcohol drinking among female vocational students. The participants consisted of 346 female vocational students under the Office of the Vocational Education Commission in Ubon Ratchathani Province. Research instruments included questionnaires to gather: demographic information, and information on alcohol drinking refusal self-efficacy, exposure to alcohol advertising and media, attitudes towards alcohol drinking, family relationships, alcohol drinking of family members, and parental approval of alcohol drinking, with reliability values between 0.75-0.89. Data were analyzed using descriptive statistics and binary logistic regression.

The results showed that the participants had an alcohol drinking rate of 48.6%. Significant factors related to alcohol drinking included alcohol drinking refusal self-efficacy (AOR = 3.16, 95% CI = 1.98-5.04), family alcohol consumption (AOR = 1.91, 95% CI = 1.18-3.09), and attitude towards alcohol drinking (AOR = 1.65, 95% CI = 1.02-2.66).

These research findings can serve as foundational information for those involved in preventing alcohol drinking among female vocational students, with a focus on promoting refusal skills and fostering a negative attitude toward drinking alcohol.

Keywords: Alcohol drinking; Female vocational students; Adolescents

* Corresponding author, Lecturer, Faculty of Nursing, Sisaket Rajabhat University;
e-mail: Krutatar@hotmail.com

** Lecturer, Faculty of Nursing, Sisaket Rajabhat University

*** Associate Professor, Faculty of Nursing, Burapha University

Received 25 August 2024; Revised 4 November 2024; Accepted 5 February 2025

บทคัดย่อ

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น เป็นปัญหาสังคมและสาธารณสุขที่สำคัญที่พบในประเทศไทยและต่างประเทศ การวิจัยเชิงหาความสัมพันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษาหญิง กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนอาชีวศึกษาหญิง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี จำนวนทั้งหมด 346 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การพบเห็นสื่อโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สัมพันธภาพกับครอบครัว การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลในครอบครัว และการยอมรับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบิดามารดา ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมืออยู่ในช่วง 0.75-0.89 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติ binary logistic regression

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอัตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปัจจุบัน ร้อยละ 48.6 โดยพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (AOR = 3.16, 95% CI = 1.98-5.04), การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลในครอบครัว (AOR = 1.91, 95% CI = 1.18-3.09) และทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (AOR = 1.65, 95% CI = 1.02-2.66)

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สำหรับนักเรียนอาชีวศึกษาหญิง โดยเน้นที่การส่งเสริมทักษะการปฏิเสธการดื่มและการมีทัศนคติที่ไม่เห็นด้วยกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

คำสำคัญ: การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นักเรียนอาชีวศึกษาหญิง วัยรุ่น

* ผู้เขียนหลัก อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ e-mail: Krutatar@hotmail.com

** อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

*** รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น เป็นปัญหาสังคมและสาธารณสุขที่สำคัญ พบในประเทศไทยและต่างประเทศ ปัจจุบัน แม้ว่ามียุทธศาสตร์ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับชาติที่มุ่งเป้าในการลดปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และเน้นการป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ โดยมีนโยบายและมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันเด็กและวัยรุ่นมิให้เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่าย อย่างไรก็ตามยังพบความชุกของนักดื่มวัยรุ่นสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (Assanangkornchai & Waleewong, 2020) จากการสำรวจพฤติกรรมการดื่มสุราของประชากรไทย ในปี พ.ศ. 2564 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า วัยรุ่นไทย (อายุ 19-24 ปี) มีอัตราความชุกของการดื่มสุราใน 12 เดือน ที่ผ่านมา ร้อยละ 20.93 นักดื่มปัจจุบันที่เป็นวัยรุ่นหญิง (อายุ 15-19 ปี) มีอัตราความชุกเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.0 ในปี พ.ศ. 2554 เป็นร้อยละ 1.2 ในปี พ.ศ. 2564 (Assanangkornchai, 2022) และพบว่า วัยรุ่นที่กำลังศึกษาในอาชีวศึกษามีโอกาสดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาถึง 2.50 เท่า (Onmoy & Junrith, 2020)

จากรายงานสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รายจังหวัด พ.ศ. 2564 พบว่า จังหวัดอุบลราชธานี มีความชุกของการดื่มในวัยรุ่น (อายุ 15-19 ปี) ร้อยละ 4.4 และพบว่าจังหวัดอุบลราชธานี เป็นจังหวัดที่มีสัดส่วนของนักดื่มในงานประเพณี คอนเสิร์ต และงานเลี้ยง สูงเป็นลำดับที่ 1 ของประเทศ (ร้อยละ 88.6) อีกทั้งยังพบว่าการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เด็กและเยาวชนต่ำกว่าอายุ 20 ปี สูงเป็นลำดับที่ 4 ของประเทศ (ร้อยละ 32.2) (Vijitkunakorn & Tanaree, 2022) จะเห็นได้ว่าสถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นในจังหวัดอุบลราชธานีเป็นสถานการณ์ที่น่าเป็นห่วงอย่างมาก จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือและป้องกันตั้งแต่ในระยะแรก เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบตามมาทั้งต่อวัยรุ่น บุคคลอื่น และสังคม

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เน้นในวัยรุ่นหญิง ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Hashim et al., 2017; Nadkarni et al., 2022) การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Kuha, 2015; Suwannawong et al., 2021) การพบเห็นสื่อโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Onmoy & Junrith, 2020) ทศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Chaikan & Chaikan, 2017; Onmoy & Junrith, 2020) สัมพันธภาพกับครอบครัว (Granville-Garcia et al., 2014; Nadkarni et al., 2022) การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลในครอบครัว (Hosiri et al., 2016; Htet et al., 2020; Nadkarni et al., 2022; Suwannawong et al., 2021) และการยอมรับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบิดามารดา (Kuha, 2015)

สำหรับการศึกษาในประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา และเป็นการศึกษาในภาพรวมทั้งเพศชายและเพศหญิง การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่นหญิง พบการศึกษาของ ศิริลักษณ์ สุวรรณหงส์ และคณะ (Suwannawong et al., 2021) ที่ทำการศึกษานักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดชลบุรี พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ ความเครียด (AOR = 2.15, 95% CI = 1.29-3.58) การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (AOR = 2.60, 95% CI = 1.58-4.29) การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (AOR = 1.69, 95% CI = 1.01-2.82) การถูกชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (AOR = 1.84, 95% CI = 1.01-3.36) การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบิดามารดา (AOR = 2.09, 95% CI = 1.16-3.78) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการศึกษาของ พัชรวรรณ คูหา (Kuha, 2015) ที่ทำการศึกษานักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ การหาจ่ายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความสามารถเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สื่อโฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลในครอบครัว การได้รับอนุญาตจาก

บิดามารดาให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเพื่อนสนิท การกล้าปฏิเสธเพื่อนเมื่อถูกชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับการศึกษาในนักเรียนอาชีวศึกษาหญิงพบว่ายังมีการศึกษาน้อยมาก มีเพียงการศึกษาของ อังสุมาลิน จันทรมณี และคณะ (Chantaramanee et al., 2017) ที่ทำการศึกษาปัจจัยและพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นหญิงในสถาบันอาชีวศึกษาจังหวัดสงขลา ในเขตภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงพรรณนาเท่านั้น ไม่มีการทดสอบความสัมพันธ์

การวิจัยครั้งนี้ จึงต้องการศึกษาอัตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษาหญิง จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีบริบทแตกต่างจากภาคใต้ โดยใช้ทฤษฎีอิทธิพลสามทาง (The triadic influence theory [TTI]) ของ เฟลย์ และคณะ (Flay et al., 2009) เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา เนื่องจากพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นเป็นพฤติกรรมที่มีความซับซ้อนเกิดจากพหุปัจจัย ซึ่งสามารถจัดกลุ่มออกได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมหรือทัศนคติ และปัจจัยทางสังคมหรือระหว่างบุคคล ผลการวิจัยเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับนำไปใช้วางแผนจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษาหญิงต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนอาชีวศึกษาหญิง จังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยภายในตัวบุคคล (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การพบเห็นสื่อโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์) ปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมหรือทัศนคติ (ทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์) และปัจจัยทางสังคมหรือระหว่างบุคคล (สัมพันธ์ภาพกับครอบครัว การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลในครอบครัว การยอมรับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบิดามารดา) กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนอาชีวศึกษาหญิง จังหวัดอุบลราชธานี

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษานี้ได้นำทฤษฎีอิทธิพลสามทาง (The triadic influence theory) (Flay et al., 2009) มาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา โดย 3 กลุ่มปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยภายในตัวบุคคล (intrapersonal) เป็นอิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับพันธุกรรมและบุคลิกภาพส่วนบุคคล ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การพบเห็นสื่อโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2) ปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมหรือทัศนคติ (cultural environment/attitudinal) เป็นปัจจัยที่เกิดจากบริบททางวัฒนธรรมหรือสิ่งแวดล้อมทั่วไป ทำให้เกิดการรับรู้ข้อมูลและประสบการณ์จากการเรียนรู้ ส่งผลให้เกิดความรู้และสามารถคาดเดาผลลัพธ์ ได้แก่ ทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ 3) ปัจจัยทางสังคมหรือระหว่างบุคคล (social/interpersonal) เป็นปัจจัยจากสถานการณ์ทางสังคมหรือบริบททางสังคมที่อยู่รอบ ๆ ตัวของแต่ละบุคคล โดยเกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้จากบุคคลและความรู้สึกผูกพันกันระหว่างบุคคล ทำให้บุคคลเกิดการรับรู้ตามบรรทัดฐาน ได้แก่ สัมพันธ์ภาพกับครอบครัว การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลในครอบครัว การยอมรับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบิดามารดา ปัจจัยดังกล่าวอาจส่งผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษาหญิง จังหวัดอุบลราชธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงหาความสัมพันธ์ (correlational study design)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ชั้นปีที่ 1-2 อายุ 18 ปีขึ้นไป ที่กำลังศึกษาภาคเรียนปกติ สถาบันอาชีวศึกษาภาครัฐบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี จำนวนทั้งหมด 8 แห่ง มีจำนวนนักเรียนหญิงทั้งสิ้น 3,245 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการคำนวณโดยใช้สูตรของ พาเรล และคณะ (Parel et al., 1973) โดยกำหนดค่าขนาดของประชากร (N) ที่เป็นนักเรียนอาชีวศึกษาหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 3,245 คน กำหนดค่าสัดส่วนของเยาวชนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (p) จากรายงานสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคมไทย ประจำปี พ.ศ. 2560 (Assanangkornchai, 2019) ที่พบว่าวัยรุ่นหญิงมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 9.2 จึงกำหนดให้ค่า $p = .09$ และกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนสมมุติ (d) ของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ = 0.03 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 315 คน แต่เพื่อป้องกันความไม่สมบูรณ์ของข้อมูลจึงได้เพิ่มขนาดตัวอย่างอีกร้อยละ 10 (Hosiri et al., 2016) เท่ากับ 346 คน และได้สุ่มเลือกวิทยาลัยด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) เพื่อเป็นตัวแทนในการศึกษาครั้งนี้ ครั้งหนึ่ง ได้ทั้งหมด 4 วิทยาลัย หลังจากนั้นคำนวณขนาดตัวอย่างในแต่ละวิทยาลัยตามสัดส่วน แต่ละวิทยาลัยมีการจัดการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ชั้นปีที่ 1-2 ในแต่ละชั้นปีประกอบด้วยสาขาต่าง ๆ และในแต่ละสาขาประกอบไปด้วยห้องเรียนที่แตกต่างกัน โดยในแต่ละห้องเรียนประกอบไปด้วยนักเรียนหญิงประมาณห้องละ 5-30 คน จึงสุ่มเลือกห้องเรียนในแต่ละชั้นปี และสุ่มห้องเรียนเพิ่มทีละห้องจนกว่าจะได้กลุ่มตัวอย่างครบตามต้องการ นักเรียนหญิงทั้งหมดในห้องถือเป็นกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ประกอบด้วยจำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 62 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพบิดา อาชีพมารดา รายได้ครอบครัว การอยู่อาศัย จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2.1 การพบเห็นสื่อโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นข้อคำถามถึงการเคยหรือไม่เคยพบเห็นหรือได้ยินเกี่ยวกับการโฆษณาหรือการส่งเสริมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษาหญิง จำนวน 1 ข้อ

2.2 การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการประเมินความมั่นใจหรือความเชื่อมั่นที่จะปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ของนักเรียนอาชีวศึกษาหญิง วัดโดยใช้แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Drinking Refusal Self-Efficacy Questionnaire – Revised in an Adolescent sample: DRSEQ-RA) ของยัง และคณะ (Young et al., 2006) ซึ่งแปลภาษาไทยโดย อัญชลี เหมชะญาติ และคณะ (Hamchayad et al., 2010) จำนวน 14 ข้อ มีลักษณะมาตรวัดเป็นแบบลิเคิร์ต (likert scales) แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ มั่นใจอย่างยิ่ง ค่อนข้างมั่นใจ ค่อนข้างไม่มั่นใจ ไม่มั่นใจเลย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ การรับรู้สมรรถนะแห่งตนฯ มาก (39-56 คะแนน) และการรับรู้สมรรถนะแห่งตนฯ น้อย (0-38 คะแนน)

2.3 ทศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษาหญิง วัดโดยใช้แบบสอบถามที่ปรับจากแบบสอบถามของ พรนภา หอมสินธุ์ และ รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์ (Homsin & Srisuriyawate, 2010) ประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และการปฏิบัติ มีลักษณะมาตรวัดเป็นแบบลิเคิร์ต จำนวน 21 ข้อ แบ่งเป็น 4 ระดับคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม

คือ ทศนคติไม่เห็นด้วยต่อการดื่มฯ (0-47 คะแนน) และทศนคติเห็นด้วยต่อการดื่มฯ (48-63 คะแนน)

2.4 การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษาหญิง เป็นข้อคำถามถึงการดื่มในปัจจุบัน โดยสอบถามการเคยหรือไม่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณอย่างน้อยหนึ่งหน่วยดื่มมาตรฐาน (standard drink) ใน 30 วันที่ผ่านมา จำนวน 1 ข้อ

2.5 แบบแผนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษาหญิง เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ชอบดื่ม เหตุผลสำคัญในการเลือกดื่ม แหล่งที่ได้มาซึ่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสถานที่ ที่นิยมดื่ม จำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับครอบครัว

3.1 สัมพันธภาพกับครอบครัว เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ถึงความผูกพันภายในครอบครัวของ นักเรียนอาชีวศึกษาหญิง วัดโดยใช้แบบสอบถามความผูกพันกับครอบครัวของ พรนภา หอมสินธุ์ และ รุ่งรัตน์ ศรี-สุริยเวศน์ (Homsin & Srisuriyawate, 2010) จำนวน 12 ข้อ มีลักษณะมาตรวัดเป็นแบบลิเคิร์ต แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ จริงทีเดียว จริงค่อนข้างมาก จริงอยู่บ้าง ไม่จริง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ผูกพันมาก (41-48 คะแนน) และผูกพันน้อย (0-40 คะแนน)

3.2 การยอมรับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบิดามารดา เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการคาดคิดของ นักเรียนอาชีวศึกษาหญิงถึงปฏิกิริยาหรือการแสดงออกที่ต่อต้านหรือสนับสนุนของพ่อแม่/ผู้ปกครองที่มีต่อการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุตร วัดโดยใช้ข้อคำถามของ พรนภา หอมสินธุ์ และรุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์ (Homsin & Srisuriyawate, 2010) จำนวน 1 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ไม่ยอมรับ (ต่อต้าน ไม่ยอมรับ ไม่แน่ใจ) และ ยอมรับ (ยอมรับได้ สนับสนุน)

3.3 การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลในครอบครัว เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการมีหรือไม่มีบุคคล ภายในครอบครัวของนักเรียนอาชีวศึกษาหญิง เช่น บิดา มารดา พี่น้อง หรือบุคคลใกล้ชิดที่อาศัยอยู่ภายในครอบครัว เดียวกันที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำ จำนวน 1 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการพัฒนามาแล้ว จึงไม่ได้ทำการ ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) แบบสอบถามได้ถูกนำไปทดลองใช้ (try out) ในนักเรียนที่มี ลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้ค่าความเชื่อมั่นของ แบบสอบถาม การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แบบสอบถามทัศนคติต่อการ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และแบบสอบถามสัมพันธภาพกับครอบครัว เท่ากับ 0.89 0.75 และ 0.80 ตามลำดับ

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาในครั้งนี้ได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัย ก่อนการทำวิจัย รหัส HE662023 จากคณะกรรมการ จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี การเข้าร่วมการวิจัยของกลุ่มตัวอย่างต้องลงลายมือชื่อ ในใบยินยอมเข้าร่วมวิจัย ในการตอบแบบสอบถาม ไม่มีการระบุชื่อและนามสกุล ข้อมูลทั้งหมดมีเพียงผู้วิจัยเท่านั้น ที่สามารถเข้าถึงข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขออนุญาตสถาบันการศึกษาเพื่อเก็บข้อมูล และเข้าพบกลุ่มตัวอย่างที่ยินยอมเข้าร่วมการวิจัยตามวัน ที่นัดหมาย ชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดของการวิจัย พร้อมทั้งอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถาม โดยกลุ่ม ตัวอย่างสามารถตอบแบบสอบถามในส่วนใดก่อนก็ได้ หลังจากนั้นได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบ แบบสอบถามด้วยตนเองในห้องเรียนที่ไม่มีเจ้าหน้าที่หรืออาจารย์ของวิทยาลัยอยู่ในห้องเรียน โดยใช้เวลาในการ ทำแบบสอบถามประมาณ 30 นาที ภายหลังทำแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้วให้ใส่แบบสอบถามไว้ในซองกระดาษ

และวางไว้บนโต๊ะ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล และข้อมูลการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มตัวอย่างด้วยสถิติเชิงพรรณนา ใช้การแจกแจงค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษากับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติ Binary logistic regression ที่ 95% CI (Confidential interval of odds ratio)

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปและการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนอาชีวศึกษาหญิงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง มากกว่าครึ่งหนึ่ง ร้อยละ 64.5 อายุมากกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี โดยมีอายุมากที่สุดเท่ากับ 23 ปี อายุน้อยที่สุดเท่ากับ 18 ปี อายุเฉลี่ยเท่ากับ 19.8 ปี (SD = 0.83) อยู่ในระดับชั้นปีที่ 1 และ 2 ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน ร้อยละ 47.1 และ 52.9 ตามลำดับ อาชีพของบิดาและอาชีพของมารดา มากกว่าครึ่งหนึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 54.0 และ 59.5 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างครึ่งหนึ่งมีรายได้ครอบครัวเพียงพอ ไม่มีหนี้สิน ร้อยละ 50.3 และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 63.3 พักอาศัยอยู่กับบิดาและมารดา

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 48.6 มีอัตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปัจจุบัน (ภายใน 30 วันที่ผ่านมา) กลุ่มตัวอย่างที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่ ร้อยละ 91.7 ชอบดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทเบียร์มากที่สุด โดยให้เหตุผลในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เนื่องจากจรรยาบรรณ ร้อยละ 71.4 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 83.3 ได้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาจากการซื้อจากร้านค้า และยังพบว่าสถานที่ที่กลุ่มตัวอย่างนิยมดื่มมากที่สุด คือ บ้านตนเอง/บ้านญาติ ร้อยละ 30.4

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษากับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตามลำดับขนาดของความสัมพันธ์ ได้แก่ การรับรู้สมรรถนะแห่งตน ในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลในครอบครัว และทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์น้อย มีโอกาสเสี่ยงต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็น 3.2 เท่า (AOR = 3.16, 95% CI = 1.98-5.04) ของกลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาก

กลุ่มตัวอย่างที่มีบุคคลในครอบครัวดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีโอกาสเสี่ยงต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็น 1.9 เท่า (AOR = 1.91, 95% CI = 1.18-3.09) ของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีบุคคลในครอบครัวดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และกลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติเห็นด้วยต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีโอกาสเสี่ยงต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็น 1.7 เท่า (AOR = 1.65, 95% CI = 1.02-2.66) ของกลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติไม่เห็นด้วยต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพบเห็นสื่อโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สัมพันธภาพกับครอบครัว และการยอมรับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบิดามารดาพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สัดส่วนและค่า Adjust Odds Ratio ของปัจจัยต่าง ๆ ต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มตัวอย่าง
(n = 346)

ปัจจัยที่ศึกษา	ดื่ม (n = 168) ไม่ดื่ม (n = 178)				AOR 95% CI	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GPA)						
> 3.50 ^(R)	76	42.7	102	57.3		
≤ 3.50	92	54.8	76	45.2	1.44	0.91-2.30
การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่ม						
มาก ^(R) (39-56 คะแนน)	60	33.9	117	66.1	3.16**	1.98-5.04
น้อย (0-38 คะแนน)	108	63.9	61	36.1		
M = 39.0; Median = 39.0; SD = 9.25						
การพบเห็นสื่อโฆษณาเครื่องดื่ม						
ไม่เคย ^(R)	43	42.6	58	57.4	1.53	0.92-2.54
เคย	125	51.0	120	49.0		
ทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์						
ไม่เห็นด้วย ^(R) (0-47 คะแนน)	66	37.9	108	62.1	1.65*	1.02-2.66
เห็นด้วย (48-63 คะแนน)	102	59.3	70	40.7		
M = 46.6; Median = 47.0; SD = 7.20						
สัมพันธ์ภาพกับครอบครัว						
ผูกพันมาก ^(R) (41-48 คะแนน)	76	44.2	96	55.8	1.04	0.65-1.68
ผูกพันน้อย (0-40 คะแนน)	92	52.9	82	47.1		
M = 40.0; Median = 40.0; SD = 5.07						
การดื่มเครื่องดื่ม ของบุคคลในครอบครัว						
ไม่มี ^(R)	56	38.4	90	61.6	1.91**	1.18-3.09
มี	112	56.0	88	44.0		
การยอมรับการดื่มเครื่องดื่ม ของบิดา มารดา						
ไม่ยอมรับ ^(R)	59	44.7	73	55.3	1.02	0.63-1.65
ยอมรับ	109	50.9	105	49.1		

หมายเหตุ: * p < 0.05 ** p < 0.01 (R) กลุ่มอ้างอิง

การอภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้พบว่า นักเรียนอาชีวศึกษาหญิง จังหวัดอุบลราชธานี เกือบครึ่งหนึ่งมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 48.6 ซึ่งต่ำกว่าการศึกษาที่ผ่านมา อาทิเช่น การศึกษาของ อังสุมาลิณ จันทรมณี และคณะ (Chantaramanee et al., 2017) ที่พบว่า นักเรียนอาชีวศึกษาหญิง จังหวัดสงขลามีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 68.2 และการศึกษาของ ศิริลักษณ์ สุวรรณหงส์ และคณะ (Suwannawong et al., 2021) ที่พบว่า นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดชลบุรี มีประสบการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

คิดเป็นร้อยละ 67.8 การศึกษาดังกล่าววัดประสบการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงชีวิตที่ผ่านมา แต่การศึกษาคั้งนี้ วัดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปัจจุบันที่เกิดขึ้นภายใน 30 วันที่ผ่านมาเท่านั้น (current drinking) ซึ่งอาจมีผลให้พบวัยรุ่นที่มีประสบการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์น้อย และในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี และจังหวัดสงขลา มีบริบทของความเป็นชุมชนเมืองและแหล่งท่องเที่ยวมากกว่าจังหวัดอุบลราชธานี ทำให้เยาวชนสามารถเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่ายกว่า อีกทั้งในปัจจุบันมีการดำเนินการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กมากขึ้น

สำหรับปัจจัยที่พบว่า มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษาหญิง จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลในครอบครัว และทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การรับรู้สมรรถนะแห่งตนถือเป็นอิทธิพลภายในตัวบุคคล เป็นบุคลิกภาพส่วนบุคคลที่มีผลต่อความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตัววัยรุ่นเองและสมรรถนะทางสังคม ถือเป็นอิทธิพลในระยะใกล้ (proximal influence) เป็นปัจจัยที่ส่งผลได้มากและโดยตรงต่อการตัดสินใจกระทำพฤติกรรมนั้น (Flay et al., 2009) เมื่อบุคคลนั้นมีความมั่นใจในสมรรถนะของตนเอง จะส่งผลให้บุคคลนั้นมีความพยายามที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นออกมา (Bandura, 1997) ดังนั้น หากวัยรุ่นที่มีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์น้อย จึงมีโอกาสดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าวัยรุ่นที่มีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาก ผลการศึกษาคั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริลักษณ์ สุวรรณหงส์ และคณะ (Suwannawong et al., 2021) ที่ศึกษาในนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดชลบุรี พบว่า การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) และการศึกษาของ พัชรพรรณ คูหา (Kuha, 2015) ที่ศึกษาในนักศึกษาหญิง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การกล้าปฏิเสธเพื่อนเมื่อถูกชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

2. การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลในครอบครัว

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลในครอบครัว ถือเป็นอิทธิพลทางสังคมหรือระหว่างบุคคล เป็นปัจจัยจากสถานการณ์ทางสังคมหรือบริบททางสังคม ที่อยู่รอบ ๆ ตัวของแต่ละบุคคล และเป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้จากบุคคลและความผูกพันระหว่างบุคคล ทำให้บุคคลเกิดการรับรู้ตามบรรทัดฐาน เกิดความเชื่อตามบรรทัดฐานทางสังคม อันจะนำไปสู่ความตั้งใจหรือการตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น ถือเป็นอิทธิพลในระยะปานกลางหรือโดยอ้อม (distal influence) มีอิทธิพลโดยอ้อมต่อการแสดงออกด้านพฤติกรรมของบุคคล (Flay et al., 2009) ดังนั้นหากบิดามารดาหรือบุคคลในครอบครัวดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และมีอาการเมเมาให้บุตรเห็น จึงมีผลต่อการหล่อหลอมให้บุตรมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ (Powwattana, 2018) จากข้อมูลการศึกษายังพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีบุคคลในครอบครัวดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำถึงร้อยละ 56.0 ผลการศึกษาคั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ นาดการ์นิ และคณะ (Nadkarni et al., 2022) ที่ทำการศึกษการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นทั้งชายและหญิงในประเทศอินเดีย ที่ระบุว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น และการศึกษาของ ศิริลักษณ์ สุวรรณหงส์ และคณะ (Suwannawong et al., 2021) ที่ศึกษาในนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดชลบุรี พบว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$)

3. ทศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ทศนคติที่มีต่อพฤติกรรม ถือเป็นอิทธิพลสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม เป็นปัจจัยที่เกิดจากบริบททางวัฒนธรรมหรือสิ่งแวดล้อมทั่วไป เช่น ความเชื่อและค่านิยมในสังคม โดยที่บุคคลต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ทำให้เกิดการรับรู้ข้อมูลและประสบการณ์จากการเรียนรู้ ส่งผลให้เกิดความสามารถในการคาดเดาผลลัพธ์และคุณค่าของผลลัพธ์นั้น นำไปสู่การตัดสินใจหรือตั้งใจที่จะปฏิบัติพฤติกรรมนั้น ถือเป็นอิทธิพลระยะใกล้ (proximal influence) ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากและโดยตรงต่อการเกิดพฤติกรรม (Flay et al., 2009) ดังนั้นวัยรุ่นที่มีทศนคติเห็นด้วยต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จึงมีโอกาสดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าวัยรุ่นที่มีทศนคติไม่เห็นด้วยต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากข้อมูลการศึกษายังพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 59.3 มีทศนคติเห็นด้วยต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผลการศึกษาค้นนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ พงษ์ศักดิ์ อ้นม้อย และ กิตติวรรณ จันทรฤทธิ์ (Onmoy & Junrith, 2020) ในนักเรียนและนักศึกษาทั้งชายและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาในจังหวัดอุดรธานี พบว่า ทศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) และการศึกษาของ สุรเมศวร์ ฮาซิม และคณะ (Hashim et al., 2017) ในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งชายและหญิง จังหวัดปทุมธานี พบว่า ทศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยพัฒนาวัยรุ่นให้มีและใช้ทักษะในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้วัยรุ่นมั่นใจว่าตนเองสามารถปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้
2. ควรสร้างความตระหนักให้บุคคลในครอบครัวเห็นถึงความสำคัญของการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่บุตร อันจะส่งผลในการป้องกันพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุตรได้
3. ควรมีการปรับทัศนคติที่ถูกต้องต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่วัยรุ่น กล่าวคือ ต้องมีทัศนคติไม่เห็นด้วยกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยใช้สื่อต่าง ๆ ที่ดึงดูดความสนใจ สามารถเข้าถึงได้ง่ายและรวดเร็ว ได้แก่ อินเทอร์เน็ต แอปพลิเคชันผ่านมือถือ อาทิเช่น Facebook, Twitter และ TikTok เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยเชิงป้องกัน (protective factor) อื่นเพิ่มเติม เช่น การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ทักษะการเข้าสังคม การมีเป้าหมายในตนเอง เป็นต้น เพื่อให้เข้าใจถึงปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นครอบคลุมมากขึ้น
2. ควรมีการศึกษาในระยะยาว เพื่อสามารถอธิบายปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เชิงสาเหตุได้อย่างชัดเจน
3. ควรศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่นที่เน้นการเสริมสร้างการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และทัศนคติที่เหมาะสมต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้งการเป็นแบบอย่างที่ดีของครอบครัวในการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
4. ควรศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่นกลุ่มอื่น ๆ ที่มีบริบทที่แตกต่างกัน เช่น วัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วัยรุ่นนอกระบบการศึกษา เด็กเร่ร่อน เป็นต้น เพราะอาจมีปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่แตกต่างกัน

References

- Assanangkornchai, S. (2019). *Alcohol consumption in Thai society report 2017*. Sahamit Pattana Printing. (in Thai)
- Assanangkornchai, S. (2022). *The Report alcohol consumption in Thailand 2021*. Sahamit Pattana Printing. (in Thai)
- Assanangkornchai, S., & Waleewong, O. (2020). *Joint assessment mission to review alcohol control policy and strategy in Thailand*. Sahamit Pattana Printing. (in Thai)
- Bandura, A. (Ed.). (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. W.H. Freeman.
- Chaikan, A., & Chaikan, A. (2017). Alcohol drinking behaviors among undergraduate students of Pranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Pranakhon Si Ayutthaya Province. *Journal of Valaya Alongkorn Review (Humanities and Social Science)*, 7(1), 103-113. (in Thai)
- Chantaramanee, A., Lojanapiwat, S., & Sathirapanya, C. (2017). Factors and alcohol drinking behaviors of female adolescent students in vocational schools: Case study Songkhla Province. *Academic Services Journal, Prince of Songkla University*, 28(2), 117-129. (in Thai)
- Flay, B. R., Snyder F., & Petraitis, J. (2009). The theory of triadic influence. In R. J. DiClemente, M. C. Kegler, & R. A. Crosby (Eds.), *Emerging theories in health promotion practice and research*. (2nd ed., pp. 451-510). Jossey-Bass.
- Granville-Garcia, A. F., Clementino, M. A., Gomes, M. da N. C., Firmino, R. T., Ribeiro, G. L. A., & Siqueira, M. B. L. D. (2014). Alcohol consumption among adolescents: Attitudes, behaviors and associated factors. *Ciencia & Saude Coletiva*, 19(1), 7-16. <https://doi.org/10.1590/1413-81232014191.1989>
- Hamchayad, A., Homsin, P., & Srisuriyawate, R. (2010). Factors related to alcohol drinking among female undergraduate students in Chanthaburi Province. *Journal of Public Health Nursing*, 24(3), 21-38. (in Thai)
- Hashim, S., Lerdsuwansri, R., & Srihera, R. (2017). Factor affecting to senior high school alcohol drinking in Pathum Thani Province. *Thai Journal of Science and Technology*, 6(1), 1-10. (in Thai)
- Homsin, P., & Srisuriyawate, R. (2010). Beliefs, patterns, and factors related to alcohol drinking stages among Thai youths in Eastern Region. *The Public Health Journal of Burapha University*, 5(2), 28-39. (in Thai)
- Hosiri, T., Sittisun, C., & Limsricharoen, K. (2016). Drinking behavior and its prevalence in grade 10th students. *Journal of the Psychiatric Association of Thailand*, 61(1), 3-14. <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/JPAT/article/view/54830> (in Thai)
- Htet, H., Saw, Y. M., Saw, T. N., Htun, N. M. M., Mon, K. L., Cho, S. M., Think, T., Khine, A. T., Kariya, T., Yamamoto, E., & Hamajima, N. (2020). Prevalence of alcohol consumption and its risk factors among university students: A cross-sectional study across six Universities in Myanmar. *PLOS ONE*, 15(2), e0229329. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0229329>

Factors Related to Alcohol Drinking Among Female Vocational Students in Ubon Ratchathani Province

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษาหญิง
จังหวัดอุบลราชธานี

- Kuha, P. (2015). *Factors related to alcohol drinking of female undergraduate university students, Chiang Mai Province* [Master's Thesis, Chiang Mai University]. <https://cmudc.library.cmu.ac.th/frontend/Info/item/dc:123715> (in Thai)
- Nadkarni, A., Tu, A., Garg, A., Gupta, D., Gupta, S., Bhatia, U., Tiwari, N., Heath, A., Wen, K., Fernandes, G., & Velleman, R. (2022). Alcohol use among adolescents in India: A systematic review. *Global Mental Health*, 9, 1-25. <https://doi.org/10.1017/gmh.2021.48>
- Onmoy, P., & Junrith, K. (2020). Factors associated with alcohol access and drinking behavior of adolescents in Uttaradit Province. *Journal of Health Science*, 29(4), 590-600. (in Thai)
- Parel, C. P., Caldito, G. C., Ferrer, P. L., De Guzman, G. G., Sinsioco, C. S., Tan, R. H. (Eds.), (1973). *Sampling design and procedures*. AIDIC.
- Powwattana, A. (2018). Alcohol drinking prevention in adolescence. In A. Powwattana, N. Auemaneekul, & S. Lagampan (Eds.), *Risk behaviors prevention in adolescence: Concepts and management in multilevel approach* (2nd ed., pp. 99-118). Danex Intercorporation. (in Thai)
- Suwannawong, S., Toonsiri, C., & Srisuriyawate, R. (2021). Factors related to alcohol drinking in female senior high school students in Chonburi Province. *Thai Pharmaceutical and Health Science Journal*, 16(4), 332-338. <https://ejournals.swu.ac.th/index.php/pharm/article/view/14128/11460> (in Thai)
- Vijitkunakorn, P., & Tanaree, A. (2022). *Provincial alcohol report 2021*. Sahamit Pattana Printing. (in Thai)
- Young, R. M., Connor, J. P., Ricciardelli, L. A., & Saunders, J. B. (2006). The role of alcohol expectancy and drinking refusal self-efficacy beliefs in university student drinking. *Alcohol and Alcoholism*, 41(1), 70-75. <https://doi.org/10.1093/alcalc/agh237>